

DOI: 10.26565/2310-9513-2024-20-02
УДК 339.97:341.7](510)

ДИПЛОМАТИЧНІ ЕКСПЕДИЦІЇ ЕПОХИ ІМПЕРІЇ МІН ЯК ПРИКЛАД ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА ГЕОЕКОНОМІЧНИХ ІНІЦІАТИВ СУЧАСНОЇ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Логвиненко Богдан Григорійович

аспірант кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022

e-mail: b.logvynenko@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-2721-2540>

Розглянуто історичну іпостась сучасної геоекономічної стратегії Китайської Народної Республіки (КНР) на прикладі дипломатичних експедицій XV століття китайських мандрівників Чжен Хе, Ішиха та Чен Чена у призмі політекономічного та історико-матеріалістичного підходу. Предметом дослідження статті є історичний процес мінського Китаю з розповсюдження власного впливу через дипломатичні місії та експедиції, а також сучасна модель економічної дипломатії та геоекономічної стратегії КНР. Мета полягає у компаративному дослідженні географії та методів впливу емісарів і послів мінського Китаю зі сучасними геоекономічними ініціативами КНР у міжнародному поділі праці та світовому ринку. Завданнями роботи є визначення географії історичних інтересів китайської економіки та державного апарату; формулювання принципів та особливостей ведення зовнішньоекономічної політики мінського та сучасного Китаю; виведення об'єктивних причин історичного процесу та сучасних ініціатив Китаю. У ході дослідження отримано наступні результати: визначено базис геоекономічної стратегії сучасної КНР, інструменти економічної дипломатії та м'якої сили Китаю у відносинах із сусідами; проаналізовано принципи та механізми передумов для виникнення сучасних ініціатив Китаю на світовій арені; розглянуто предметні показники зовнішньоторговельного співробітництва Китаю з країнами, що знаходяться у географічній близькості до Китаю та маршрутів вищезазначених експедицій. Висновки: отримані результати дали можливість предметно розглянути витоки геоекономічних ініціатив сучасної КНР як синергію сьогоденних інституційних інструментів впливу, об'єктивних торговельно-економічних інтересів та буржуазної «національної міфології».

Ключові слова: міжнародні економічні відносини, економічна дипломатія, Китай, міжнародна торгівля.

Як цитувати: Логвиненко Б.Г. Дипломатичні експедиції епохи імперії Мін як приклад економічної дипломатії та геоекономічних ініціатив сучасної Китайської Народної Республіки. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2024. № 20. С. 15–21. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2024-20-02>

In cites: Lohvynenko B. (2024). Ming empire diplomatic expeditions as an example of economic diplomacy and geoeconomics initiatives of the People's Republic of China. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series International Relations. Economics. Country Studies. Tourism*, (20), 15–21. <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2024-20-02> (in Ukrainian)

Постановка проблеми: Сучасна геостратегія Китайської Народної Республіки (КНР) виражається синтезом сучасного втілення ринкових інтересів та традиціями тисячолітньої історії китайської державності. Одним із вагомих прикладів спадковості китайської економічної стратегії є дипломатичні експедиції часів імператорської династії Мін під час правління імператорів Юнле й Сюаньде на початку XV століття. Могутність китайської економіки та політична стабільність часів ранньої Мін відкрила можливості проведення глобальних досліджень та місій з метою налагодження «данницьких» відносин із менш розвиненими сусідами, демонстрацію престижу та сили Піднебесної, а також потенційне перенаправлення торгівельних потоків саме до Китаю, як найбільшої та наймогутнішої імперії світу. Пройшовши через «століття приниження», корумпований ізоляціонізм Цін, революції та криваву війну з Японією, а також налагодивши ефективну економіку й модель державного управління, сучасний Китай у вигляді КНР уперше за довгі століття формує самостійні принципи ведення зовнішньої політико-економічної діяльності на засадах «конфуціанської гармонії», декларативної розбудови партнерських відносин із сусідами та зацікавленими регіонами у межах ініціатив «Одного Поясу та Одного Шляху» та морського Шовкового шляху, що є надзвичайно важливою тематикою для дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: для дослідження такої тематики, як історичний розвиток китайської дипломатії використано публікації та праці китайських дослідників мовою оригіналу. Так, у роботі [5], автором викладено основні події китайського морського експансіонізму, причини його розвитку та занепаду протягом імперського періоду. Статті [6] та [7] визначають особливості проведення експедицій Цжен Хе до Східної Азії, Східної Африки та Аравійського півострову, [10] вивчає подорожі Ішиха до Герату та Нургану, а [8] встановлює хронологічні зв'язки та значення подорожей Чень Чена.

Мета, завдання дослідження: Мета полягає у визначенні географії експедицій, об'єктивного оцінювання впливу даних історичних подій на розвиток дипломатії китайської державності, а також встановлення зв'язків подій історії Китаю з сучасними геоекономічними ініціативами КНР, що впроваджуються у міжнародному поділі праці та на світовому ринку. Завданнями роботи є визначення географії історичних інтересів китайської економіки та державного апарату; формулювання принципів та особливостей ведення зовнішньоекономічної політики мінського та сучасного Китаю; виведення об'єктивних причин історичного процесу та сучасних ініціатив Китаю.

Викладення основного матеріалу та результати дослідження: За часів китайської імперії Мін, на

період початку 15 століття, мала місце низка визначних подій китайської історії, що знайшла відгук у сучасній стратегії зовнішньоекономічної дипломатії Китайської Народної Республіки – мова йде про економіко-дипломатичні дослідницькі місії часів імператора Юнле, або Чжу Ді (також відомі, як подорожі так званого Золотого Флоту) навколишніми регіонами Південно-Східної Азії, Індійського океану та Східної Африки. Експедиції мінської держави мали на меті розширення сфери впливу китайської дипломатії, налагодження відносин між імператором та іншими народами на засадах Мандату Неба, за якого іноземні народи надавали формальний васалітет імператору, за що отримували дари та схильність імперії. Найбільш відомими мореплавцями були:

– Чжен Хе, або Сань Бао (郑和|三宝). Мусульманин народності хуей. Провів цілих сім подорожей Південно-Східною Азією, Індонезією, Південною Індією, узбережжям Східної Африки та Аравійського півострову [6];

– Ішиха (亦失哈). Будучи євнухом чжурчженського походження, провів експедицію Маньчжурією та Північно-Східною Азією з метою залучення до васалітету місцевих монгольських, тюркських та тунгусо-маньчжурських кланів [10];

– Чень Чен (陈诚). Провів подорожі до регіону Центральної Азії та столиці держави Тимуридів Герату з метою налагодження відносин [8].

Чи не найголовнішою особливістю є те, що на момент XIV ст. жодна країна світу не мала настільки могутнього морського флоту, військових резервів та матеріально-технічної бази для активної колонізації регіонів світу – однак імперія Мін не тільки не скористалась цією нагодою, а й у майбутньому проігнорувала перспективність морської експансії, все більше звертаючись до політики ізоляціонізму. Більш того, після смерті імператора Сюаньде, майже всі наративні джерела та технічні документи про Золотий Флот було знищено [8, ст. 17]. Лише після воцаріння маньчжурської династії Цін, активного розвитку західного колоніального імперіалізму до китайців дійшли тенденції необхідності акценту на морському флоті, однак вже з метою захисту від загарбників, які ініціювали серію Опіумних воєн та початок сумнозвісного «століття приниження» – напівколоніального закабалення великої імперії Сходу.

Головною метою конфуціанської філософії часів імперського Китаю (як мінімум декларативною) є встановлення «гармонії та балансу» в світі, де під знаменами Мандату Неба усі держави «йдуть на поклон» до імператора Китаю не шляхом підкорення, насадження віри або мови, а шляхом династичних шлюбів між представниками правлячої династії та приближених аристократів, демонстрації сили, престижу та практичних переваг співробітництва саме з Піднебесною – еталоном цивілізації, доско-

налою формою влади на думку китайських можновладців.[5]

У свою чергу, інструментами впливу на данників виступають різноманітні методи, від підкупу та дипломатичної демонстрації величч імперії до агресивної інтервенції та анексії. Дипломатія та переконання були мірилом конфуціанського балансу та правильного налагодження відносин із оточуючим середовищем. Декларуючи зверхність імперії над «навколишніми варварами», китайські послы, вчителі та можновладці мали значно більший престиж при імператорському дворі, ніж генерали та завойовники. Вищезазначені Чжен Хе, Ішиха та Чень Чен під час подорожей одорювали правлячі еліти сусідніх країн, вимагаючи визнання імператорської влади священною та надсилання дарів у відповідь. Прагнення вирішувати усі задачі дипломатією не завжди втілювались у життя згідно правил конфуціанства. «Золотий Флот» Сань Бао являв собою не тільки величні кораблі з дарами, а й військову ескадру, що здатна завдати серйозної шкоди.[7][11]

Відносини із розвиненими цивілізаціями розвивались згідно наявності спільних інтересів та зіткнення оних у певних сферах діяльності. Так, розуміючи, що династію Тимуридів не вдасться «васалізувати», Чень Чен розробляв іншу, більш рівноправну стратегію взаємодії з цією державою під час своїх подорожей, таку, що нестиме користь у довгостроковій перспективі.

Із метою детального визначення географії дипломатичних експедицій представлено карту подорожей Чжен Хе, Ішиха та Чень Чена:

Дана мапа чітко відображає напрямки бажаної культурно-дипломатичної експансії інститутів китайської імперії за наступними ланками:

- 1) Південна – налагоджені торгівельні зв'язки проходять через економічні зони Індокитаю, Індонезії, південного Індостану, Персидської затоки, східного узбережжя Африки та Червоного моря;
- 2) Північна – економічне залучення регіонів заселення кочових племен чжурчженів, монголів, тунгусо-маньчжурських кланів тощо від північних кордонів Чжилі та Пекіну до Манчжурії та північно-азійського узбережжя і Сахаліну.

Об'єктивне походження зазначених маршрутів мотивоване географічними особливостями регіонів, сталими потоками торгівлі та капіталу упродовж століть, наявністю сильних суперників та розвинених народів, які виступатимуть як у ролі посередника, спільно з яким ці потоки налагоджуватимуться, так і у вигляді перепони, яку необхідно ліквідувати на шляху до отримання максимального прибутку із зовнішньої торгівлі.

Описавши історичні передумови становлення китайського експансіонізму, час переходити до сучасного становища. Задля аналогії та порівняння історичного досвіду та сьогоденних ініціатив КНР

відображено схему інтерактивну схему побудови ініціативи Поясу та Шляху (Belt and Road Initiative) від німецького дослідницького центру MERICS (Mercator Institute for China Studies):

Порівнюючи два періоди та дві ілюстрації, можна зробити висновок про природне тяжіння великих економік до найбільш вигідного та простого пошуку матеріально-ресурсних баз та ринків збуту готової продукції. На прикладі Китаю можна побачити першість матеріально-об'єктивних причин у розбудові геостратегічних та зовнішньоекономічних ініціатив – іншими словами, буде це мінський чи соціалістичний Китай, задля ефективного просування та реалізації інтересів зі сходу на захід морським шляхом будуть необхідними сталі та добросусідські відносини із В'єтнамом, Малайзією, Індонезією, М'янмою та Бангладеш; а задля перенаправлення ресурсів та капіталу з регіону Північно-Східної Азії необхідно мати чіткі інструменти впливу на регіональні економіки півночі Далекого Сходу. Головною відмінністю між мінським та комуністичним Китаєм у цьому питанні є гіркий урок «століття принижень» та втрата будь-якої впевненості у можливості перенаправити потоки міжнародного капіталу лише через «богообраність» китайської держави [3][5].

На початку ХХІ століття КНР активно наближується до статусу наддержави, а тому важливим елементом взаємодії з навколишнім світом є вдосконалення зовнішньополітичної стратегії. Виходячи із офіційних заяв найголовніших представників КПК, уряду КНР та безпосередньо Голови Сі Цзіньпіна, можна зробити висновок, що Китай націлений на відродження економічної дипломатії «школи Мін», за рахунок впровадження активних дипломатичних заходів, налагодження діалогу із країнами власного макрорегіону, встановлення позиції головного судді та центру сили [2][3]. Сучасна китайська зовнішньополітична стратегія визначається своєрідним синкретизмом вищевказаної стратегії доби Мін, помірним реваншизмом за «століття принижень», формальною комуністичною ідеологією та націоналістичною доктриною «великого відродження китайської нації». Саме заради досягнення регіонального домінування встановлюються торгівельні шляхи та напрямки глобальних інфраструктурних інвестиційних проектів у межах «Одного Поясу та Одного Шляху» та «Морського Шовкового Шляху», які майже повністю копіюють напрямки експедицій Чжен Хе, Ішиха та Чень Чена – Південно-Східна Азія, Індонезія, Індія, східне узбережжя Африки, узбережжя Персидської затоки, а також регіони Центральної та Північно-Східної Азії.[2][5]

Сучасні інструменти впливу Китаю на навколишнє суспільство визначаються активним залученням державного капіталу до різноманітних інвестиційних проектів, які мають цінність та важливість для

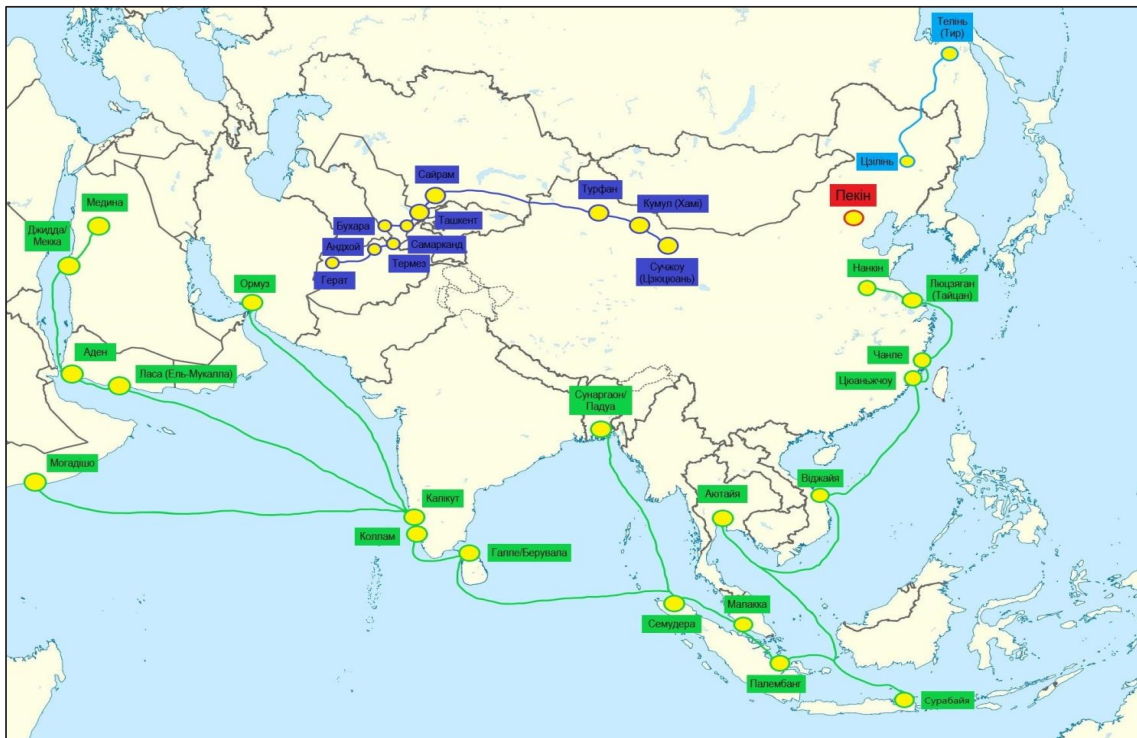

Рис. 1. Напрямки дипломатичних місій часів імператора Юнле: зеленим – експедиція Чжен Хе та його команди; голубим – подорож Ішиха; синім – місія Чень Чена
Розроблено автором за джерелами: [5; 6; 8; 9; 10]

Fig. 1. Directions of diplomatic missions during the Yongle Emperor's reign: green – the expedition of Zheng He and his team; blue – the journey of Yixi; blue – the mission of Chen Chen
Developed by the author based on sources: [5; 6; 8; 9; 10]

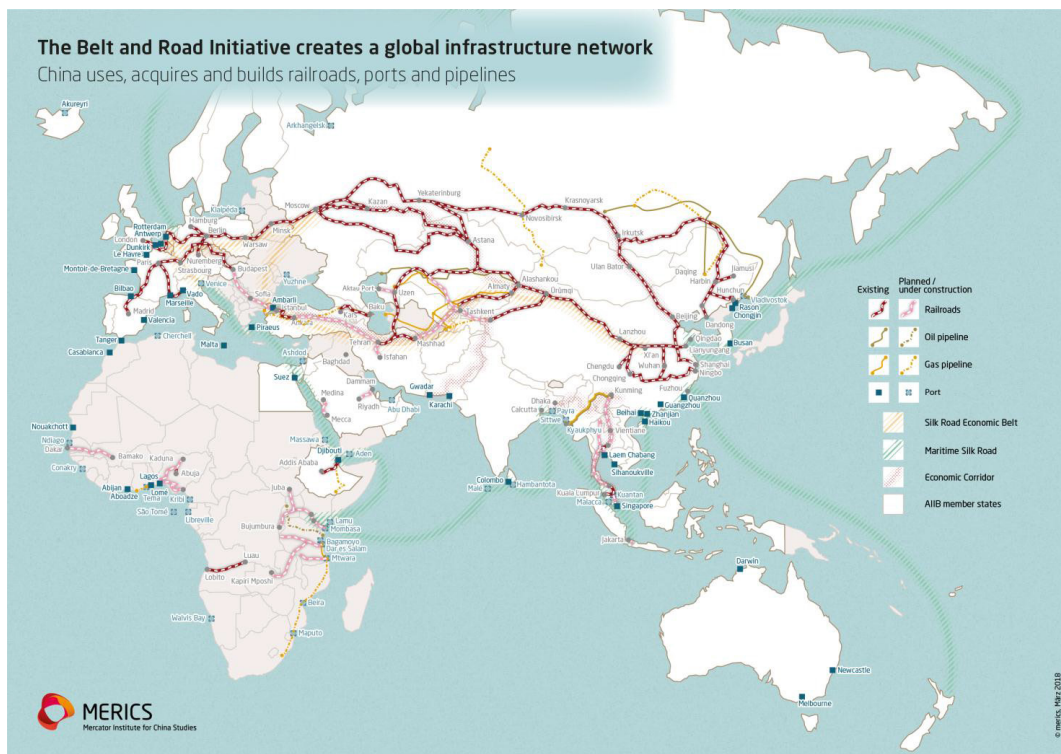

Рис. 2. Схема інфраструктурної геоекономічної ініціативи «Одного Поясу та Одного Шляху»
Джерело: [1; 2]

Fig. 2. Scheme of the infrastructure geo-economic initiative of the "One Belt and One Road"
Source: [1; 2]

Таблиця 1

Показники експорту\імпорту економіки КНР у регіонах Азії, Африки та Південної Америки

Table 1

Export/import indicators of the PRC economy in the regions of Asia, Africa and South America

Показники експорту, за регіонами, млрд. дол. США					Показники імпорту, за регіонами, трлн. дол. США				
Рік	Загальн. екп.	Азія	Африка	Півд. Америка	Рік	Загальн. імп.	Азія	Африка	Півд. Америка
2014	2430,00	1140,00	109,00	98,00	2014	1460,00	776,00	71,00	89,00
		47%	4%	4%			53%	5%	6%
2015	2360,00	1100,00	110,00	89,30	2015	1210,00	611,00	64,40	75,50
		47%	5%	4%			50%	5%	6%
2016	2220,00	1040,00	97,00	75,40	2016	1180,00	590,00	49,30	75,00
		47%	4%	3%			50%	4%	6%
2017	2420,00	1110,00	99,80	86,80	2017	1410,00	709,00	64,00	94,60
		46%	4%	4%			50%	5%	7%
2018	2630,00	1190,00	110,00	96,70	2018	1600,00	800,00	86,00	122,00
		45%	4%	4%			50%	5%	8%
2019	2610,00	1210,00	114,00	95,30	2019	1570,00	775,00	83,80	121,00
		46%	4%	4%			49%	5%	8%
2020	2650,00	1210,00	116,00	93,10	2020	1550,00	775,00	60,90	122,00
		46%	4%	4%			50%	4%	8%
2021	3340,00	1520,00	146,00	139,00	2021	1970,00	969,00	82,30	161,00
		46%	4%	4%			63%	5%	10%

Складено автором за джерелом: [1]

Compiled by the author based on the source: [1]

потенційного партнера. Наприклад, китайські інвестори мають значну силу на ринку будівництва країн Південно-Східної Азії, а також велику долю залучення до фінансово-кредитних послуг на інфраструктурні проекти в Африці [2][4]. Китайська економічна дипломатія виходить не з одночасного збагачення, яке властиве західному колоніалізму, а з довгострокової перспективи, за якої залежність від території формуватиметься не силою зброї, страхом або підкупом правлячої еліти, а сталими економічними зв'язками. Така стратегія нівелює можливість «розвернути» країну на кардинально протилежний курс шляхом кольорової революції або організованого державного перевороту – політична декларація не має значення, якщо головним партнером та контрагентом у будь-якому разі виступатиме один і той самий організований капітал.

Задля формування об'єктивного погляду на даний процес розглянемо об'єктивні показники реалізації економічної дипломатії – об'єми зовнішньоекономічного співробітництва з країнами регіонами світу, що складають основну частину світової економіки, за яку борються усі існуючі великі держави та наднаціональний капітал:

Вищезазначена таблиця розкриває кількісні показники економічного співробітництва Китаю із регіонами Азії, Африки та Південної Америки. Як ми можемо спостерігати, об'єми експорту КНР до регіонів протягом 2014-2019 коливались у визначених межах із домінуючою роллю «домашнього» азійського регіону – 1,1-1,2 трлн. дол. США, що складає 45-47% від загальних об'ємів експорту. У той самий час, експорт до перспективних та вільних ринків країн, що розвиваються на африканському на північноамериканському континентах розвивався із стагнацією – стабільні 4-5% від валового об'єму відповідно. Стрімкий ріст відбувся саме 2021 року – загальний експорт сягнув росту більш ніж 700 мільярдів дол. США, що є першим потужним стрибком за попередні 7 років, а експорт до Африки та Південної Америки залишився на показнику 4% та сягнув 146 та 139 млрд дол. США відповідно. Показники ж імпорту визначались такою ж стабільністю – 50-53% за азійським регіоном, 4-5% за Африкою та 6-8% за Латинською Америкою. 2021 рік також відзначився ростом загального імпорту, однак сягнув 400 млрд дол. США, доля азійського ринку сягнула 63%, Африка і Південна

Америка визначила ріст на 20 та 41 млрд дол. США та долю в 5 та 10 відсотків відповідно.[1][2]

Як ми бачимо, досягнення Китаю у сфері зовнішньоекономічного співробітництва із країнами власного регіону, Африки та Латинської Америки були відносно сталими за об'ємами та не відчували якогось потужного поштовху. Лише останніми роками значення Китаю в економіці цих країн радикально збільшилось та пододало стагнацію в об'ємах спільного товарообігу.

Висновки та перспективи: необхідно визначити історичну відмінність китайської державної філософії від загальноєвропейської – за бажання, китайські колонізатори могли б окупувати усі регіональні формування Азії, відкрити Новий Світ та побудувати аналог Британської Імперії на ціле століття раніше за європейців, однак сукупність культурно-ментальних та об'єктивних інституційно-господарських причин і факторів призвели до занепаду активної дипломатичної діяльності та ідеї китайського морського експансіонізму. Конфуціанські доктрини «гармонії та порядку» сформували аутентичні багаторівневі методи впливу на оточуючі народи шляхом економічної дипломатії, м'якої сили та опосередкованого тиску (хоч далеко не завжди вони втілювались подібним

чином). Одночасно із цим, досвід «століття приниження», значний вплив ідей Сунь Ісяня, наукового марксизму та сучасної ревізійної ідеології «великого відродження китайської нації» оформили новітній етап втілення сучасної геоекономічної стратегії Китаю, впроваджуючи традиційні методи впливу новими інструментами та шляхами. Втілення ж подібних ідей у вимірі зовнішньоекономічного співробітництва межах розглянутих регіонів Азії, Африки та Південної Америки не визначались значними досягненнями або визначним ростом. Після виходу Китаю на світовий рівень на початку 21 століття процеси збільшення товарообігу країни зі міжнародним ринком зазнавали застою, і лише на межі 2020-2021 років, із відновленням активних економічних відносин після активної фази епідемії Covid-19 китайська економіка відобразила потужний стрибок в об'ємах експорту та помірний ріст імпорту. Перспективи дослідження розвитку китайської економічної дипломатії визначаються необхідністю систематизованого розбору дипломатичних конструктів пост-імперського Китаю, КР часів Чан Кайші та КНР часів Мао Цзедуна, через слабку залученість українських китаєзнавців та політекономів до вивчення вищезазначених проблематик.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. China (CHN) Exports, Imports, and Trade Partners – The Observatory of Economic Complexity. URL: <https://oec.world/en/profile/country/chn?subnationalFlowSelector=flow1&yearSelector1=2021&yearlyTradeFlowSelector=flow0>
2. Mapping Belt and Road Initiative: this is where we stand – Merics. URL: <https://www.merics.org/en/tracker/mapping-belt-and-road-initiative-where-we-stand>
3. Strengthen cooperation to advance the Belt and Road Initiative – CPC Central Committee Bimonthly Qiushi. URL: http://en.qstheory.cn/2022-07/18/c_772041.htm
4. 习近平出席第三次“一带一路”建设座谈会并发表重要讲话 – 中国政府网 URL: http://www.gov.cn/xinwen/2021-11/19/content_5652067.htm
5. Levathes L. (1996) When China ruled the seas: the treasure fleet of the Dragon Throne, 1405-1433. New York: Oxford University Press, 1996. 252 p.
6. 廉亚明. 《郑和航海图》里的南阿拉伯海岸港口, 《海洋史研究》. 2022. 年(1), 100-115, 共16页。
7. 宋正海、陈传康. 郑和航海为什么没有导致中国人去完成“地理大发现”, 《自然辩证法通讯》, 1983(1)年, 25-31, 共8页。
8. 熊小飞、冀开运. 杰出的“丝路”外交家—陈诚, 《商洛学院学报》. 2015. 年(3), 80-84, 共5页。
9. 薛克翘. 郑和下西洋二事考, 《海交史研究》. 2019年(2). 15-20, 共6页
10. 赵文生. 亦失哈十下奴儿干的历史意义, 《哈尔滨学院学报》. 2018年. (11), 1-6, 共6页。
11. 朱亚非. 郑和外交成就之思考—纪念郑和下西洋600周年, 《山东师范大学学报: 人文社会科学版》. 2005年(5). 76-79, 共4页。

Науковий керівник: доктор з державного управління, кандидат економічних наук, професор Резніков В.В.

Стаття надійшла до редакції 15.10.2024

Стаття рекомендована до друку 17.11.2024

Bogdan Lohvynenko, Postgraduate student of the Department of International Economic Relations and Logistics, V.N. Karazin Kharkiv National University, Svobody sq., 4, Kharkiv, Ukraine, 61022, e-mail: b.logvynenko@gmail.com, ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-2721-2540>

MING EMPIRE DIPLOMATIC EXPEDITIONS AS AN EXAMPLE OF ECONOMIC DIPLOMACY AND GEOECONOMICS INITIATIVES OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

The historical hypostasis of the modern geoeconomic strategy of the People's Republic of China (PRC) is considered, using the example of the diplomatic expeditions of the 15th century by the Chinese travelers Zheng He, Yishiha, and Cheng Cheng in the prism of a political economic and historical materialist approach. The subject of the article is the historical process of Ming China spreading its influence throughout diplomatic missions and expeditions, as well as the modern model of economic diplomacy and geoeconomic strategy of the PRC. The aim is to conduct a comparative study of the geography and methods of influence of emissaries and ambassadors of Ming China with modern geoeconomic initiatives of the PRC in the international division of labor and the world market. The objectives of the work are to determine the geography of historical interests of the Chinese economy and state apparatus; to formulate the principles and features of conducting foreign economic policy of Ming and modern China; to deduce the objective reasons for the historical process and modern initiatives of China. The following results were obtained in the course of the study: the basis of the geoeconomic strategy of the modern PRC, the instruments of economic diplomacy and soft power of China in relations with its neighbors determined; the principles and mechanisms of the prerequisites for the emergence of modern Chinese initiatives on the world stage analyzed; the objective indicators of China's foreign trade cooperation with countries located in geographical proximity to China and the routes of the above-mentioned expeditions considered. Conclusions: the results obtained made it possible to objectively consider the origins of the geoeconomic initiatives of the modern PRC as a synergy of current institutional instruments of influence, objective trade and economic interests and bourgeois-based "national mythology".

Keywords: *international economic relations, economic diplomacy, China, international trade.*

REFERENCES

1. China (CHN) Exports, Imports, and Trade Partners – The Observatory of Economic Complexity. URL: <https://oec.world/en/profile/country/chn?subnationalFlowSelector=flow1&yearSelector1=2021&yearlyTradeFlowSelector=flow0>
2. Mapping Belt and Road Initiative: this is where we stand – Merics. URL: <https://www.merics.org/en/tracker/mapping-belt-and-road-initiative-where-we-stand>
3. Strengthen cooperation to advance the Belt and Road Initiative – CPC Central Committee Bimonthly Qiushi. URL: http://en.qstheory.cn/2022-07/18/c_772041.htm
4. Xí Jìnpíng chūxí dì sān cì "Yídài Yīlù" jiànshè zuòtán huì bìng fābiǎo zhòngyào jiǎnghuà [Xi Jinping attended the third symposium on the construction of the Belt and Road Initiative and delivered an important speech] – Zhōngguó zhèngfǔ wǎng [Official website of the Chinese Government] URL: http://www.gov.cn/xinwen/2021-11/19/content_5652067.htm
5. Levathes L. (1996) When China ruled the seas: the treasure fleet of the Dragon Throne, 1405-1433. New York: Oxford University Press.
6. Lián Y.M. (2022) "Zhèng Hé hángǎi tú" lǐ de nán ālābó hǎi'àn gǎngkǒu. [South Arabian Coast Ports in "Zheng He hangtai tu"]. "Hǎiyángshǐ yánjiū" [Maritime History Research], vol. 1, pp. 100-115.
7. Sòng Z.H., Chén C.K. (1983). Zhèng Hé hángǎi wéi shén me méiyǒu dǎozhì Zhōngguó rén qù wánchéng "Dìlǐ Dà Fāxiàn" [Why Zheng He's voyages did not lead the Chinese to complete the "Great Geographical Discovery"]. "Zìrán biànzhèngfǎ tōngxùn" [Journal of Dialectics of Nature], vol. 1, pp. 25-31.
8. Xióng X.F., Jì K.Y. (2015) Jiéchū de "sīlù" wàijiāojiā – Chén Chéng. "Shāngluò xuéyuàn xuébào", vol. 3, pp. 80-84.
9. Xuē K.Q. (2019) Zhèng Hé xià xīyáng èr shì kǎo [Study of the Two Voyages of Zheng He to the West]. "Hǎijiāoshǐ yánjiū" [Journal of Maritime History], vol. 2, pp.15-20.
10. Zhào W.S. (2018) Yì Shīhā shí xià nú ér gàn de lìshǐ yìyì [Historical significance of Yishiha's tenth expedition to Nurgan]. "Hā'ěrbīn xuéyuàn xuébào" [Journal of Harbin University], vol. 11, pp. 1-6.
11. Zhū Y.F. (2005) Zhèng Hé wàijiāo chéngjiù zhī sīkǎo—jìniàn Zhèng Hé xià xīyáng 600 zhōunián [Reflections on Zheng He's diplomatic achievements: Commemorating the 600th anniversary of Zheng He's voyages to the West]. "Shāndōng shīfàn dàxué xuébào: Rénwén shèhuì kēxué bǎn" [Journal of Shandong Normal University: Humanities and Social Sciences], vol. 5, pp. 76.

Academic supervisor: Doctor of Public Administration, PhD in Economics, Professor V.V. Ryznikov

The article was received by the editors 15.10.2024

The article is recommended for printing 17.11.2024